

Būtiskākais Finanšu un kapitāla tirgus komisijas paveiktais 2009. gadā

<p><i>Uzraudzība un kontrole</i></p>	<p>Finanšu un kapitāla tirgus komisija (turpmāk – FKTK) pastiprināja visu banku kontroli un ieviesa jaunas pārskatu sniegšanas prasības. FKTK un Latvijas Banka turpināja regulāri veikt stresa testus, lai plašāk izvērtētu riskus, kas piemīt katrai iestādei. Papildus katra banka veica <i>bottom-up</i> ("no apakšas uz augšu") stresa testus, pamatojoties uz vienotu makroekonomisko scenāriju. FKTK apsprieda testu rezultātus ar banku vadību. Kopumā līdz 2009. gada beigām 13 Latvijas bankas būs kapitālā papildus ieguldījušas gandrīz miljardu latu, proti, 912 miljonus latu. Tika uzlabota informācijas apmaiņa starp Latvijas Banku un FKTK stresa testēšanas jomā un palielināts FKTK darbinieku skaits, kas veic uzraudzību uz finanšu pārskatu analīzes pamata.</p>
<p><i>Politika savlaicīgu korektīvo pasākumu veikšanai bankās</i></p>	<p>28.08.2009. apstiprināta FKTK "Politika savlaicīgu korektīvo pasākumu veikšanai bankām", kuras mērķis ir ieviest pasākumus, kas nodrošinātu savlaicīgu to gadījumu identificēšanu, kad FKTK padomei jāpieņem lēmums par korektīvu pasākumu veikšanu vai sankciju piemērošanu bankām, savlaicīgu un ātru lēmumu pieņemšanas gaitu jebkuros apstākļos.</p>
<p><i>Ārvalstu banku ieguldījumi</i></p>	<p>11.09.2009. Latvijā darbojošās Skandināvijas bankas (Bank DnB NORD A/S, Nordea Bank Finland Plc, Swedbank AB, Skandinaviska Enskilda Banken AB) apņēmas saglabāt savus ieguldījumus Latvijā. Publiskajā paziņojumā mātes bankas arī apņēmas ievērot meitas banku un filiāļu kapitāla pietiekamības un likviditātes prasības atbilstoši spēkā esošajām likumu un citām regulējošajām prasībām.</p> <p>Paziņojuma teksts pieejams šeit: http://www.imf.org/external/np/country/2009/091409.htm</p>
<p><i>Hipotekāro aizņēmēju aizsardzība</i></p>	<p>14.08.2009. FKTK apstiprināja vadlīnijas privātpersonu hipotekāro aizdevumu līgumu ārpustiesas izpildei. Vadlīniju mērķis ir uzlabotu aizdevēju un aizņēmēju izpratni par hipotekāro aizdevumu līgumu ārpustiesas izpildes vispārējiem principiem.</p> <p>Vadlīnijas pieejamas šeit: http://www.fktk.lv/lv/tiesibu_akti/vispareja/fktk_ieteikumi_un_vadlinijas/2009-08-20_aizdevuma_kas_nodrosinat/</p>

<i>Pārrobežu uzraudzības un informācijas apmaiņas ar ārvalstu banku uzraudzības iestādēm stiprināšana</i>	Noslēgti jauni sadarbības un informācijas apmaiņas līgumi ar ārvalstu uzraudzības iestādēm par "SNORAS BANKAS", "Skandinaviska Enskilda Banken" (SEB), "Latvijas Biznesa Bankas", "Swedbank" un "UniCredit" banku grupu uzraudzību un FKTK pārstāvji regulāri piedalās arī minēto banku grupu uzraugu starpvalstu kolēģiju darbā.
<i>Banku uzraudzībā FKTK saglabāja uz risku izvērtējumu orientētu pieeju uzraudzībai</i>	FKTK turpināja kontrolēt labākās starptautiskās prakses ievērošanu kredītu kvalitātes novērtēšanas sistēmās un uzkrājumu veidošanā bankās, un banku pārņemto īpašumu un citu problemātisko aktīvu pārvaldīšanai izveidoto speciālos uzņēmumus.

Būtiskākais normatīvo aktu izstrādē 2009. gadā

<i>FKTK veica tiesiskā regulējuma pilnveidošanu finanšu un kapitāla tirgus uzraudzības jomā</i>	
<i>Grozījumi Noguldījumu garantiju likumā</i>	<p>12.02.2009. un 04.06.2009. Saeima apstiprināja "Grozījumus Noguldījumu garantiju likumā".</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepieejamo noguldījumu izmaksa samazināta no 3 mēnešiem uz 20 dienām; • Precizēta definīcija noguldījumu nepieejamības brīdim; • Precizēts mehānisms, kā noguldījumu izmaksā iesaistās valsts budžets; • Noteikts banku pienākums uzturēt aktuālus reģistrus par piesaistītajiem noguldījumiem; • Izstrādāts mehānisms fonda papildināšanai no 01.01.2010. ar banku iemaksām atkarībā no katras konkrētās bankas darbības rādītājiem; • Noteiktas tiesības līdz vienam gadam palielināt 2 reizes banku iemaksas fondā, ja ir bijusi noguldījumu izmaksa no fonda. <p>Likums pieejams šeit: http://www.likumi.lv/doc.php?id=48457</p>
<i>Grozījumi Kredītiestāžu likumā</i>	12.02.2009. Saeima apstiprināja "Grozījumus Kredītiestāžu likumā", grozot minētā likuma VIII nodaļu "Kredītiestādēm piemērojamie ierobežojumi". Minētā likuma 113. un 114. pants nosaka FKTK tiesības īstenot virkni darbību, tajā skaitā, vienpersoniski noteikt ierobežojumus kredītiestādēm, lai novērstu pārmērīgu

	<p>noguldījumu vai citu piesaistīto līdzekļu aizplūdi. Savukārt 115. līdz 122. pants regulē FKTK pilnvarnieka iecelšanas, atcelšanas kārtību, kā arī tā pilnvaru apjomu kredītiestādē.</p> <p>Likums pieejams šeit: http://www.likumi.lv/doc.php?id=37426</p>
<i>Grozījumi Finanšu un kapitāla tirgus komisijas likumā</i>	<p>12.02.2009. Saeima apstiprināja likumprojektu "Grozījumi Finanšu un kapitāla tirgus komisijas likumā", kas nosaka FKTK padomes tiesības pieņemt lēmumu par finanšu un kapitāla tirgus dalībnieka tiesību, saistību izpildes un darbības ierobežojumiem. Grozījumi veikti nolūkā paplašināt FKTK pilnvaras kredītiestāžu uzraudzībā.</p> <p>Likums pieejams šeit: http://www.fktk.lv/lv/tiesibu_akti/vispareja/likumi/finansu_un_kapitala_tirgus_kom/</p>
<i>Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveides normatīvie noteikumi</i>	<p>20.03.2009. apstiprināti Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveides normatīvie noteikumi, kur noteiktas vadlīnijas bankām iekšējā kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa (jeb Bāzeles II 2. pīlāra) izveidei, t.sk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ietverti ieteikumi risku segšanai nepieciešamā kapitāla apmēra un kapitāla rezerves apmēra noteikšanai, t.sk. riskiem, kuriem nav noteiktas regulējošās minimālās kapitāla prasības; • Noteikts, ka bankām jāuztur kapitāla rezerve, lai nodrošinātu, ka to kapitāls ir pietiekams zaudējumu segšanai iespējamu nelabvēlīgu notikumu iestāšanās gadījumā; • Noteikts, ka bankām jānodrošina, ka to rīcībā esošā kapitāla apmērs ir pietiekams visa ekonomikas cikla laikā; • Ietverta prasība, ka, nosakot kapitāla rezerves apmēru, bankām jāveic stresa testēšana un ka bankām jāveic kapitāla plānošana, t.sk. jānosaka vēlamais kapitāla līmenis (kapitāla pietiekamības mērķi); • Paredzēts, ka bankām jānosaka pasākumu programma kapitāla pietiekamības nodrošināšanai. <p>Noteikumi pieejami šeit: http://www.fktk.lv/lv/tiesibu_akti/kreditiestades/fktk_izdotie_noteikumi/regulejosas_prasibas/20090320_kapitala_pietiekamiba/</p>
<i>Aktīvu kvalitātes novērtēšanas</i>	<p>25.03.2009. FKTK apstiprināja Aktīvu kvalitātes novērtēšanas un uzkrājumu veidošanas normatīvos</p>

<p><i>un uzkrājumu veidošanas normatīvie noteikumi</i></p>	<p>noteikumus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzsver būtiskākos uzkrājumu veidošanas nedrošiem parādiem nosacījumus, kas ietverti Starptautiskajos Grāmatvedības standartos; • Nosaka uzraudzības prasības sagaidāmo aktīvu vērtības samazināšanās zaudējumu (<i>expected loss</i>) aprēķinam un attiecīgām pašu kapitāla korekcijām. <p>Noteikumi pieejami šeit: http://www.fktk.lv/lv/tiesibu_akti/vispareja/fktk_izdotie_noteikumi/20090325_aktivu_kvalitates_nov/</p>
<p><i>Grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā</i></p>	<p>Saeima 21.05.2009. pieņēma "Grozījumus Patērētāju tiesību aizsardzības likumā", papildinot minēto likumu ar 8.¹ pantu, kas nosaka virkni īpašu noteikumu attiecībā uz kredītiem, kuru atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grozījumi paredz patērētāja tiesības vērsties pie kredīta devēja ar lūgumu mainīt tam izsniegtā kredīta termiņu un valūtu; • Paredz kredīta devēja pienākumu šo lūgumu izskatīt; • Paredz noteiktos apstākļos ierobežot kredīta devēja tiesības pieprasīt patērētājam izsniegtā kredīta papildu nodrošinājumu, izmaksas par kredīta nodrošinājuma pārvērtēšanu un izsniegtā kredīta pirmstermiņa atmaksu. <p>Likums pieejams šeit: http://www.likumi.lv/doc.php?id=23309&from=off.</p>
<p><i>Grozījumi Civilprocesa likumā</i></p>	<p>Likuma grozījumi paredz kredītiestādes maksātnespējas un likvidācijas lietu izskatīšanas termiņa samazināšanu no 15 līdz septiņām dienām.</p> <p>Likums pieejams šeit: http://www.likumi.lv/doc.php?id=50500&from=off</p>
<p><i>Ministru Kabineta noteikumi</i></p>	<p>2009. gadā ar FKTK darbinieku līdzdalību tika izstrādāti un stājās spēkā MK noteikumi "Kārtība, kādā sniedz un uzrauga galvojumus par banku aizņēmumiem" (Noteikumi pieejami šeit: http://www.vestnesis.lv/?menu=doc&id=187732) un MK noteikumi "Bankas akcionāriem vai bankai piešķiramās taisnīgās atlīdzības apmēra noteikšanas, piedāvāšanas un samaksas kārtība" (Noteikumi pieejami</p>

	<p>šeit: http://www.vestnesis.lv/?menu=doc&id=187690&laidiens_id=7219).</p>
<p><i>Nodalāmo aktīvu vērtības noteikšanas vadlīnijas</i></p>	<p>04.11.2009. FKTK pieņēma Nodalāmo aktīvu vērtības noteikšanas vadlīnijas, kas ietver vispārējos principus, kurus ņem vērā, vērtējot kredītiestādes uzņēmuma nodalāmās mantas kopumu, kas pāriet valsts vai valsts finansētas personas īpašumā, t.sk, vērtēšanas pamatā ir aktīvu vai aktīvu grupas ilgtermiņa ekonomiskās vērtības aplēse, ņemot vērā nākotnē sagaidāmās naudas plūsmas, kuras koriģē atbilstoši makroekonomisko rādītāju ilgtermiņa attīstības prognozēm.</p> <p>Vadlīnijas pieejamas šeit: http://www.fktk.lv/lv/tiesibu_akti/vispareja/fktk_ieteikumi_un_vadlinijas/2009-12-23_nodalamo_aktivu_vertibas/</p>
<p><i>Grozījumi Banku publisko ceturkšņa pārskatu sagatavošanas noteikumos</i></p>	<p>21.12.2009. FKTK apstiprināja grozījumus Banku publisko ceturkšņa pārskatu sagatavošanas noteikumos, kas paredz prasību bankai, kura atbilstoši normatīvajiem aktiem saņem komercdarbības atbalstu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atklāt informāciju par bankas akcionāriem, kuriem bija būtiska līdzdalība bankas pamatkapitālā atbalsta piešķiršanas brīdī, un šo akcionāru – fizisko personu – laulātajiem, vecākiem un bērniem izsniegto kredītu, galvojumu (garantiju) un citu gūto labumu apmēru, procentu likmi, valūtu, līguma noslēgšanas datumu un līgumā noteikto atmaksas termiņu • No šīm personām saņemto pakārtoto aizdevumu vai citu aizdevumu un noguldījumu apmēru, procentu likmi, valūtu, līguma noslēgšanas datumu un līgumā noteikto atmaksas termiņu un apstākļiem, kas ļauj pieprasīt aizdevuma un noguldījuma pirmstermiņa atmaksu. <p>Noteikumi pieejami šeit: http://www.vestnesis.lv/index.php?menu=doc&id=202585</p>
<p><i>Normatīvie noteikumi par atalgojuma politikas pamatprincipiem</i></p>	<p>21.12.2009. FKTK apstiprināja Normatīvos noteikumus par atalgojuma politikas pamatprincipiem. Noteikumi nosaka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prasību bankām izstrādāt un ievērot efektīvu atalgojuma politiku, kas neveicina tādas īstermiņa peļņas gūšanu, kas var negatīvi ietekmēt bankas darbības rezultātus ilgtermiņā; • Padomes un valdes pienākumus iestādes atalgojuma politikas izstrādē un ievērošanas nodrošināšanā;

	<ul style="list-style-type: none"> • Ja banka saņem valsts atbalstu, tās padome nekavējoties pārskata valdes un citu riska profilu ietekmējošo amatu atalgojumu; • Noteiktas prasības informācijas atklāšanai par bankas atalgojuma politiku. <p>Noteikumi pieejami šeit: http://www.vestnesis.lv/index.php?menu=doc&id=202584</p>
<p><i>Kredītriska pārvaldīšanas normatīvie noteikumi</i></p>	<p>28.12.2009. FKTK pieņēma Kredītriska pārvaldīšanas normatīvos noteikumus, kas nosaka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bankas padomes, valdes un kredītriska pārvaldīšanā iesaistīto darbinieku pienākumus un atbildību; • Ietver prasību izstrādāt un piemērot pieļaujamā kredītriska līmeņa noteikšanas metodoloģiju; • Nosaka prasības kredītriska pārvaldīšanas stratēģijai un tās īstenošanai nepieciešamajām politikām un procedūrām, īpaši atrunājot prasības kredītu izsniegšanas politikai un procedūrām un koncentrācijas riska pārvaldīšanai; • Nosaka pienākumu bankām regulāri veikt stresa testēšanu un izstrādāt rīcības plānu nelabvēlīgā scenārija iestāšanās gadījumā. <p>Noteikumu teksts būs pieejams pēc to publicēšanas oficiālajā laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".</p>
<p><i>Likviditātes prasību, to izpildes kārtības un likviditātes riska pārvaldīšanas normatīvie noteikumi</i></p>	<p>28.12.2009. FKTK pieņemtie Likviditātes prasību, to izpildes kārtības un likviditātes riska pārvaldīšanas normatīvie noteikumi detalizē prasības likviditātes riska pārvaldīšanai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tiek ieviestas prasības finansējuma struktūras pārvaldīšanai un aktīvu, kurus var izmantot kā aizņēmuma nodrošinājumu, pārvaldīšanai; • noteikta prasība izstrādāt iekšējo rādītāju kopumu likviditātes novērtēšanai; • noteikts, ka, pamatojoties uz triju veidu stresa testiem, bankai jānosaka nepieciešamais likviditātes rezerves apmērs un jāuztur piemēroti likvīdi aktīvi rezerves nodrošināšanai. <p>Noteikumu teksts būs pieejams pēc to publicēšanas oficiālajā laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".</p>